

# דברי הימים

## ליקוטי דברי תורה על פרשת השבוע

נלקח מספר "שערי חיים" על פרשיות השבוע של מורינו הרה"צ שליט"א

י"א אייר התשפ"א  
שנה ח'

פרשת אחרי קדושים

גיליון 379

אין לקרוא גיליון זה בעת התפילה

### ואהבת לרעך כמוך

מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמא אמו לו גייר, אמר לו דעלך סיני לחברך לא תעביד - זו היא כל התורה כולה ואיך דחפו באמת הבניין שבידו. בא לפני הלל גייריה, אמר לו: מה ששנוא עליך לחברך לא תעשה - זו היא כל התורה כולה, והשאר - פירושה הוא זיל גמור. כלומר: אמר לו: מה ששנוא עליך לחברך לא תעשה - זו היא כל התורה כולה, והשאר - פירושה הוא, לך למד. מצוות אהבת ישראל המופיעה בפרשה, היא אחת המצוות המרכזיות בתורה, ובלשונו של רבי עקיבא "כלל גדול בתורה". ימי ספירת העומר ובפרט בימים בהם מתחוללת מגיפת הקורונה, בעיצומם אנו נמצאים, מזמנים סיבה נוספת לעסוק בנושא חשוב זה, מהיבטים שונים: למה, מי ואיך.

מסופר על כמה חסידים שבאו אל רבם ושאלו: "כבוד הרב, מהם ראשי התיבות של בל"ק?". השיב להם הרב: "ראשי התיבות הם ואהבת לרעך כמוך". הוודו החסידים לרבם והלכו. כשיצאו, שאלו האחד את השני האם הם הבינו את ראשי התיבות, אך אף אחד לא ידע. למחרת אזור אומץ וחזרו לרבם. "רבי יקר וקדוש, אולי תוכל להסביר לנו שוב מה ראשי התיבות של בל"ק?". ואדמו"ר חזר ואמר: "ואהבת לרעך כמוך". אחד החסידים אזור אומץ ואמר: "כבוד הרב, אבל זה לא מסתדר עם האותיות!". השיב האדמו"ר: "כן, זה כן מסתדר. ב-ואהבת, ב' הרי שווה ל-ו' כאשר ה-ב' אינה מודגשת, ל-לרעך, ק-כמוך, שכן, כ"ף או קו"ף מה זה משנה זה הרי אותו צליל". שמעו החסידים ויצאו מחדרו. בחוץ נעמדו ואמרו איש אל רעהו: "הכיצד רבנו אומר דברים שכאלה? מה, הוא לא יודע לשון קודש?". אבל, אם האדמו"ר אמר אז האדמו"ר אמר, ולא מתווכחים. צריך התבטלות.

אולם, אחד החסידים לא יכול היה לסבול את ההתבטלות המוחלטת של החסידים, נכנס לבדו לאדמו"ר מבלי שחבריו ישימו לב להיעדרו ואמר לאדמו"ר: "כבוד קדושת האדמו"ר, זה הרי לא מסתדר". פתח האדמו"ר ואמר: "בטח שלא מסתדר... מה חשבת ש"ואהבת לרעך כמוך" זה רק כשמסתדר? ואהבת לרעך כמוך זה גם כשלא מסתדר, גם כאשר מישהו אינו מקפיד במיוחד על שמירת תורה ומצוות, צריך לקיים כלפיו את "ואהבת לרעך כמוך", גם כשמישהו לא עובד את ה' כמו שאתה חושב שצריך לעבוד את ה', גם אז צריך לקיים את מצוות ואהבת לרעך כמוך. "לא רק כשזה מסתדר, אלא דווקא ובעיקר כשזה לא!"

סיפר רבי מוטל מקלושין: כמה פעמים זכיתי לארח בביתי את רבי יצחק מוורקי בימי השבת. פעם אחת הגיע ר' יצחק אל מקומו ביום חמישי כדי להישאר עד לאחר השבת. ואולם, לאחר שכבר עמדה העגלה בפתח הבית, אמר כי בפעם זו ימשיך וייסע הלאה, ולא ישהה בביתי. ואני, שכבר הכנתי את הבית לכבודו כראוי, נבהלתי והפצתי בו, כי בכל זאת יבוא אל ביתי. לבסוף הסכים הרבי, ובא אל הבית. אז אמר לי הרבי: "אמור נא לי, הלא המצווה הנשגבה והחשובה של הכנסת אורחים - עליה נאמר שהיא גדולה אפילו מקבלת פני השכינה (שבת, קכ"ז ע"א) - כיצד ייתכן שמצווה כה נשגבה אינה מופיעה בתורה בפירוש? כיצד ייתכן שמצווה חשובה פחות, כגון 'לא תחסום שור בדישו' (דברים כה, ד) נאמרה במפורש בתורה, ואילו הכנסת אורחים רק כלולה בתוך המצווה 'ואהבת לרעך כמוך'?"

הוא שואל והוא מתרץ. השיב הרבי על שאלתו ואמר: "אילו הייתה מצוות הכנסת אורחים כתובה בפירוש בתורה, היו המארחים מתייחסים לאורח כחפץ של מצווה. כשהיה אורח מגיע, היו לוקחים אותו ומברכים עליו כדרך שמברכים על שאר המצוות. ודאי היו אומרים - 'אשר קדשנו במצוותיו וצונו להכניס אורחים'. וכדי לקיים כראוי את המצווה, לא היו מניחים לאורח להמשיך בדרכו. ולעתים, כאשר צריך היה האורח להמשיך בדרכו, לא היו מניחים לו לעשות כך, עד שהיה האורח מפסיד מון בשל כך. "כאן פנה הרבי אליי: "הנה אתה, ר' מוטל, איש מסחר ובעל עסקים. יודע אתה כי כשנקבעה פגישה חשובה עליך להגיע בזמן. אם יעכבו אותך לצורך אכילה ושתייה עלול אתה להפסיד את מטרת נסיעתך. עכשיו יודע אתה מפני מה כללה התורה את המצווה הזו בתוך 'ואהבת לרעך כמוך'. כעת, צריך אתה לבדוק אם מתאים הדבר לאורח. ואם לאו - אל תעכב אותו בביתך. " כך אמר לי הרבי, ואחר כך נסע לדרכו.

הרב 'בן איש חי' כתב בשם שער הכוונות, שיש לאדם לכוון קודם התפילה לקיים מצוות "ואהבת לרעך כמוך", ועל ידי זה תעלה תפילתו למעלה יחד עם תפילות כל ישראל. ולכאורה צריך להבין, איך התורה מצווה את האדם לאהוב את כל אחד ואחד מישראל כגופו במידה שווה, הרי יש בישראל גאונים וצדיקים ויש בינוניים ויש אנשים פשוטים, ואיך אפשר לאהוב את כולם במידה שווה? התשובה לזה היא, שבאמת גם את גופו אין האדם אוהב במידה שווה, שהרי כשרוצים להכות את האדם כנגד ליבו, הוא יתגונן וישים את זרועותיו כנגד חזהו כדי שהמכה תבוא על זרועותיו ולא על ליבו. וכן כשירצו להכותו בראשו, יחפה עליו בידיו, כי אפילו שהוא אוהב את כל אבריו, בכל זאת ליבו וראשו יקרים לו מכל, כי הוא יודע שבהם תלוי כל חיותו. כן הוא הדבר באהבת ישראל, התורה מצווה את האדם שאת הצדיקים וגדולי הדור יאהב כבבת עינו, שהרי הם 'עיני העדה', ואת תלמידי החכמים יאהב כליבו וכראשו, ואת הבינוניים יאהב כידיו, ואת פשוטי העם - כרגליו. ואחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיחוש אהבה כלפי כל אחד ואחד מישראל.

הצדיק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע, הקפיד, בין השאר, לקיים בכל מאוודו מצוות ביקור חולים וממש לא פסח על אדם אחד שהתפלתו הגדולה שלא ביקרו בשעת חליו. פעם נכנס רבי לוי יצחק לבקר חולה אחד, שהיה נוטה למות, ומצאו מתפתל מצד אל צד בדאגה ובחוסר מנוחה ואמר: "רבי קדוש! הנני חש כי שעותיי ספורות ולבי מלא חרדה במה אני בא לעולם האמת ומה יהא חלקי וגורלי בעולם הבא!". הצדיק רבי לוי יצחק גחן אל פני החולה הנרגש וקרא: "אין כל מקום לדאגה מצדך. זה עתה גמרת בלבי לתת לך במתנה את כל חלקי בעולם הבא", ועשה קבלת קניין על מתנתו לחולה, ופני האיש נראו לפתע מאושרים ושלוים. כעבור שעה קלה עצם החולה את עיניו ושבק חיים לכל חי. שאל אחרי כן אחד ממקורבי הצדיק את רבי לוי יצחק: "רבנו, כשנכנסת לחדרו של אותו חולה, ראית בוודאי שרגעיו ספורים וכל עידוד אינו עשוי להועיל לו אלא לשעה קלה בלבד. מדוע נהגת כלפיו ברוחב לב כזה, והענקת לו את כל עולם הבא שלך?". "שמע בני", השיב הצדיק מברדיטשוב בהתרגשות, "נוח לי למסור על עולם הבא שלי, כדי לחסוך רגע אחד של צער ודאגה מיהודי חולה".

הסוף

א

### זמני השבת

- 6:30 מנחה וקבל"ש א':
- 6:41 פלג המנחה:
- 7:00 סופ"ז הדלה"נ למנין א':
- 7:55 הדלקת הנרות:
- 8:00 מנחה וקבלת שבת:
- 4:33 עלות השחר:
- 5:45 נץ החמה:
- 8:00 דף היומי:
- 9:22 - 8:46 סופ"ז ק"ש:
- 9:00 שחרית:
- 6:00 מנחה מנין א':
- 6:50 אבות ובנים:
- 8:00 מנחה וסעודה ג':
- 9:09 מוצאי שב"ק:
- 9:26 מוצאי שב"ק - ר"ת:

### זיכוי הרבים

רכשו לכם זכות הפצת הגיליון 'דברי חיים' להצלחה ולסיד"ש בכל העניינים או להנצחת קרוביכם.

kehiladivrcichain@gmail.com

### נדבת

### הדפסת הגיליון והפצתו

לעי"נ

הר"ר ר' שמעון בן

הר"ר חיים יוסף

ליפשיץ זצ"ל

וזוגתו מרת בתיה גיטל

בת הר"ר זאב ליפשיץ

ע"ה אשר סבלו

ממתלאות

הנאצים ימ"ש



העם ביאוש כי חשבו שיהיה שנת הגאולה ונעשה ההיפוך, ואז פרסם הש"ך קול קורא ואמר: מאת ה' היתה "זאת", באמת היתה שנה זו שנת פקודה מה', אמנם היא נפלאה מעינינו שקרה ההיפוך וזהו פלא לנו, אבל התשובה לזה הוא "זה היום עשה ה'" דמבואר בגמ' סנהדרין דף צ"ח ר' יהושע בן לוי שאל למלך המשיח אימתי קאתי מר וענה "היום" אם בקולו תשמעו, שצריכים לעשות תשובה לזה, ואז נגילה ונשמחה בו במלך המשיח.

### השוכן אתם בתוך טומאתם:

פנ"י אעפ"י שהם טמאים שכינה ביניהם, מספרים שבעל האובדן ז"ל בא לעיר אחת והיה שם שני בע"ב עשירים ונגידים ושניהם רצו שהרבי יהיה האורח אצלם, אחד היה איש מכובד וקצת תלמיד חכם ובעל צדקה, אמנם ידע בעצמו כל המעלות שלו והחזיק עצמו לשיינער יוד ובעל גאווה, השני אמרו עליו שהוא בעל עבירה ורינו אחריו סיפורים שונים, כמובן שהחסידים הבינו שהרבי יהיה אצל הראשון, אמר להם הרבי אדרבה, על בעל עבירה כתיב השוכן אתם בתוך טומאתם שעדיין יש שם מקום להשראת השכינה, אבל על בעל גאווה אמרו חז"ל אין אני והוא יכולים לדור ביחד בעולם א' [סוטה דף ה.]. ממילא יותר טוב בשבילי להיות אצל השני אף שהוא בעל עבירה.

### ושלח ביד איש עתה המדברה:

איתא במסכת יומא [דף ס"ו] שיקירי ירושלים היו מלוין את האיש שלקח השעיר לעזאזל, וראיתי מגדולי המוסר שאמרו שיש בזה ענין גדול, כי באמת כל אחד היה רוצה להיות במקום המקדש ביום הקדוש ולראות המראה הגדול של עבודת הכהן גדול בצאתו מן הקודש, והיה שם התעוררות גדול כידוע, אמנם יקירי ירושלים היו בעלי מידות ובעלי חסד והבינו שהשליח הנוסע עם השעיר לבדו, מרגיש קצת אי נעימות ועגמת נפש על שאינו יכול להיות ביום הקדוש במקום המקדש, על כן יקירי ירושלים היו מלוין אותו כדי שלא ירגיש בעצמו עגמ"נ ולחזקו ולעודדו, והם ויתרו על השתתפותם בעבודת כה"ג כדי לחזק חברים, ומשום כן נקראו יקירי ירושלים, וידוע המעשה על הגה"ק רבי ר' לוי יצחק מצארדיטשוב ז"ל ז"ע שעל הדרך לתפילת כל נדרי שמע איך שתינוק בוכה והבין שאמו עזב את התינוק לילך לבית המדרש, וישב הצדיק עם התינוק עד שישן, והוא ענין הנ"ל.

### אשר יצוד צייד חיה ועוף וכסוהו בעפר:

מצות כיסוי הדם שייך רק בחיות ועופות ולא בבהמה, וכתב המדרש בבראשית [כ"ב ח'] הטעם דכאשר הרג קין את הבל היה גופו מוטל בשדה בבזיון, ובאו החיות והעופות וקרו לו בור וקברוהו, לפיכך זכו לכיסוי הדמים, כי אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה.

צפנ"י חסידים אות שע"ב כ' דשחיטת חיה ועף מעורר קיטרוג על האדם השוחט שבאמת למה ישפך דם נקי, ולכן צריכים לנהוג בו כבוד ע"י כיסוי הדם, צח"ס איתא ב"פ עפר ודם בגימ' ש"ד מת שמסלק המקטרג ולכן היה הו"א שייכסה ברגל דרך בזיון לכן כ' הגמ' שלא יהא מצות בזויות עליו וכלשון הכמז"ס שמכבד את המצוה של המצוה דהיינו הקב"ה, ועי' בפ"י הבונה הנדפס בעין יעקב שאפילו בזה יכסה להורות שכל חפצין לא ישוו בה. ובבהמה יש שמירה ע"י הקרבנות ובמה"ז אמירת הקרבנות של בהמה ולכן אומרים אחריו אנא בכח "כבבת שמרם". י"ל דלכן אומרים אותו קודם קבלת שבת שיש שמירה של שבת, וכן בימי הספירה כי העין טוב מעורר כבבת שמרם שמירה עליונה.

סדר עבודת הכהן גדול ביום הכיפורים: קרבנות - 16 קרבנות הקריב ביו"כ פ' כולל המנחות והנסכים ומנחת חביתין: קטורת - 3 פעמים הקטיר קטורת, כבכל יום בשחרית ובערבית והשלישית דקה מן הדקה שהכניס לקודש הקדשים: החלפת בגדים - 5 פעמים החליף מבגדי לבן לבגדי זהב: טבילה - 5 פעמים קודם לבישת בגדי לבן: קדוש ידים ורגלים - 10 פעמים לפני ואחר החלפת הבגדים היה מקדש ידיו ורגליו בכיור: ודוי - 3 פעמים התודה, א' על עצמו וביתו ב' על אחיו הכהנים ג' על כל העם: שם המפורש - 10 פעמים הזכיר השם 3 פעמים בכל ודוי דהיינו תשע פעמים ופעם א' באמרו לה' חטאת בשעת הגורלות: נכנס לקודש הקדשים - 4 פעמים, א' להכניס כף ומחתה עם קטורת של שחר ב' זהה מדם הפר 8 הזאות בין בדי הארון ג' זהה מדם השעיר בין בדי הארון ד' להוציא את הכף והמחתה.

### דבר אל אהרן אחיך וגו':

ויש לדייק למה הזכיר כאן "אחיך", וכי לא יודעים שאהרן אחיו של משה, ויש לומר דבא לרמז על מאמר חז"ל צמלש עה"פ בפרשת שמות הלא אהרן אחיך הלוי הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבו, שאף שהגדולה ניתן למשה שהיה קטן מאהרן אעפ"י כ' אהרן שמח בלבו שאחיו מקבל הגדולה, והוא מידת עין טוב ולב טוב שהיה לו לאהרן, והנה עבודת האדם בעיניו"פ הוא לרצות את חבריו ולתקן כל פגמי קנאה ושנאה שיש מא' לחבירו, והאריה"ק גילה שקודם התפילה צריך האדם לקבל מצות ואהבת לרעהו כמון וזה מועיל לקבלת תפילה וכל שכן ביום הקדוש והנורא של יום הכיפורים, ולכן אמר הקב"ה למשה קודם עבודת יום הכיפורים דבר אל אהרן אחיך, לרמז על גודל מעלת אהרן הכהן שהיה אחיך הגדול ואעפ"י כ' שמח בלבו על הצלחתך, ולכן זכה שהוא יעבוד עבודת יו"כ פ' בקודש הקדשים.

וי"ל דמתנה זו ניתן לאהרן גם בברכת כהנים דהנה תוס' שבת קי"ח כ' חידוש דבעצם גם ישראל יכול לברך ברכת כהנים אלא שאינו יכול לברך, ויש להבין למה לא יברך וצונו כמו נשים שיכולים לברך על מ"ע אעפ"י שלא נצטוו, וי"ל דכיון שאין בו קדושת אהרן אין הברכה מועיל ומהו קדושתו, בזה שעבד על עצמו במידותיו כנ"ל, ועי' ריש פרשת קדושים שקדושה קונים ע"י ויתור בין אדם לחבירו.

### וכל אדם לא יהיה באוהל מועד בנואו לכפר בקודש:

שמעתי בשם הרה"צ מהר"צ מסערעט - וויזניטן ז"ל שיש שני מדרשי חז"ל הסותרות ז"א, בירושלמי יומא פ"א ה"ה איתא וכל אדם לא יהיה באוהל מועד אפילו אותם שכ' בהם ודמות פניהם פני אדם דהיינו המלאכים לא היו באוהל מועד, וצוה"ק איתא וכל אדם לא יהיה באוהל מועד, שהכהן גדול לא היה כסתם אדם בבואו לאוהל מועד אלא כמלאך, משמע דאדם בא למעט מלאכים, וזה דלא כירושלמי, ותי' הענין שבאמת צריכים להבין למה לא היו המלאכים רשאים להיות באוהל מועד בשעת עבודת הכה"ג, כי הכה"ג היה מתפלל ומלמד זכותים על בני ישראל לכפר עונותיהם, וזה דבר שהמלאך אי אפשר לו להבין כלל, כי אין להם יצה"ר ממילא לא היו רשאים להיות באוהל מועד, אבל הכה"ג בעצמו שהוא היה המלמד זכות, הוא היה יכול להיות בבחינת מלאך.

### ומאת עדת בני ישראל יקחו וגו' בזאת יבא אהרן אל הקודש:

איתא צפנ"ק "זאת" בגימטריא "צום קול ממון" [408] והם תשובה תפלה וצדקה המעבירין את רוע הגזירה, עוד ידוע שהרבה מקובלים אמרו ששנת ת"ח יהיה שנת הגאולה ורמזו כן בפסוק "בזאת יבא" זאת בגימטריא ת"ח, אמנם בשנה זו היתה להיפוך וקרה ענינים וגזירות משונות ר"ל על כלל ישראל, ונפלו



## אשר יעשה אותם האדם וולו' בהם:

מדובר במידת הכעס, כי השחתת המידות בא מחמת שהאדם שוכח שהכל בהשגחת הבורא, וכל מה שקורה בעולם הוא רצון השי"ת, ואין מה לכעוס או להצטער ע"ז, וכן על שאר מידות רעות, וידוע מה שאמרו חכמי המוסר שבעצם יצה"ר הוא כולו שקר ודמיון כי בשעת מעשה האדם חושב שלא יוכל להתגבר אבל אח"כ הוא רואה שאינו כ"כ קשה, וזה אלילים כלא היו שכל הענין הוא כולו שקר ודמיון ויש להתגבר על הנסיון, ואיך מתגברים, ע"ז בא התשובה ואלהי מסיכה לא תעשו לך, מסיכה מלשון מסך המבדיל, אם אדם חושב שאין השגחה מן השמים, הוא בונה מחיצה של ברזל ומסך המבדיל בין ישראל לאביהן שבשמים, אבל אם מאמין באמת ומקשר שמים לארץ, וידוע שהכל בהשגחת הבורא, אזי אפשר להתגבר גם על המידות רעות, וזה אלהי מסיכה לא תעשה לך, וממילא אני ה' אלקיכם.

## איש"י אמו ואביו תיראו:

כי בדרך כלל בהיותו קטן יש לכ"א מורא אב, אבל בהיותו איש וגדול ומתנהל ביתו בעצמו, שוב אין מורא אב, לכן הזהיר התורה דוקא בגדול שיוזר מאוד מזה, וזה מוסר השכל גדול לאותן הנוהגים כשבא אביהם אליהם, והם יושבים על ראש השולחן ואביהם מן הצד, ואין זה דרך ישראל סבא, בא וראה כמה הלכות בשו"ע יו"ד סימן ר"מ בענין כיבוד ומורא או"א, אסור לישיב או לעמוד במקום המיוחד לאביו אפילו בבית המדרש, צ"י סס כתב דאסור לישיב בצד אביו בלא אמצעי, חייב לעמוד בפני אביו, אסור לסתור את דבריו, וצלאקסית חכמה כתב ענין כיבוד אב שיאזין וישמע למצותיו ויעשה רצונו ויכבדו בכל כבוד שיוכל להיות, ויהיה דיבורו עמו בנחת ובתחנונים, ואם נצטרך האב לבנו יעשה לו כל צרכו בטוב לב, ונכתב סופר פרשת ואתחנן כתב אף דמצות כיבוד או"א יש בזה משום הכרת הטוב, אבל אין זה עיקר המצוה, ואפילו אביו לא עשה לו שום טובה ואפילו אם ביזה אותו וכדומה חייב לכבדו מחמת רצון השי"ת, כמבואר בגמ' קידושין [ל"א].

## איש"י אמו ואביו תיראו ואת שלבתותי תשמורו:

הסמיכות חז"ל הק' אמרו הוקש כבודם של אב ואם לכבוד המקום, הסמיכות של מורא אב ואם לשמירת שבת, י"ל כי האדם צריך ללמוד מידת הכרת הטוב, דהיינו שירגיש שאין הכל "מגיע לו", אלא כל מה שנותנים לו הוא טובה שאחרים עושים בשבילו, ולכן צריך לכבד את אביו ואמו שנותנים לו כל חיותו, וכן ענין שבת קודש הוא להכיר טובה על ביראת העולם כמו שאומרים במזמור שיר: כי שמחתני ה' בפעלך במעשה ידך ארנן וגו', וזה מרומז כאן בפסוק ההיקש כל מורא אב למורא שבת, שהאדם צריך ליזהר שלא ישל בכפיית טובה לאביו ואמו וממילא ילמד מידת הכרת הטוב, ויבוא עי"ז גם להכיר חסדי המקום שעשה עמו.

## לא תשנא את אחיך בלבבך:

יש להקשות למה באחיו כתיב רק לא תשנא ובריעך כתיב לשון חיוב ואהבת, ומי' הרה"ק ר"ל מלומז ז"ל [מבית קאצק] כי טבע האח לאהוב את אחיו רק לפעמים יוצא מן הכלל מחמת איזה סיבה נעשה שנאה ביניהם וכיון שמסירין הסיבה נסתלק השנאה ממילא יש אהבה, לכן ציוה התורה שלא ישנא את אחיו, וכיון שמסיר השנאה ממילא יהיה אהבה, משא"כ איש זר בטבע אין אוהבין אותו אף שאין שונאין אותו, לכן יש ציווי באופן חיובי שיש לאהוב אותו ולא מספיק במה שאינו שונא אותו.

יש להבין מהו הלשון אשר יעשה אותו האדם, ולאימי צילקוט הגלגוני שכתב לפרש עפ"י החתן סופר שכתב לבאר שיטת זעל המאור שאף שבדרך כלל קיי"ל מצות לאו ליהנות ניתנו מ"מ במצות דרבנן אמרינן מצות ליהנות ניתנו, כי באמת שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, אמנם על שמירת הלאוין יש שכר בהאי עלמא כיון שיש עונש על העובר הלאו [כגון מלקות ומיתת ב"ד] בע"כ צריכים ליתן שכר ג"כ על מה שאינו עובר הלאו, והנה כל מצות דרבנן הם בכלל לא תסור, וגם ידוע שמדרבנן נותנים מכות מרדות, וממילא מקבל בע"כ צריכים לקבל שכר על כל מצות דרבנן, וזה מרמז הפסוק אשר יעשה אותם האדם דהיינו המצות והגזירות שהאדם דהיינו הבי"ד עושים, על זה וחי בהם יש שכר בעודו בחיים בעוה"ז.

## קדושים תהיו:

כתב הרמב"ן בביאור מצוה זו וזה לשונו הקדוש "התורה הזהירה בעריות ובמאכלים האסורים והתירה הביאה איש באשתו ואכילת הבשר והיין, א"כ ימצא בעל התאווה מקום להיות שטוף בזמאת אשתו ולהיות בסובאי יין בזוללי בשר למו, וידבר כרצונו בכל הנבלות שלא הזכיר איסור זה בתורה, והנה יהיה נבל ברשות התורה, לפיכך בא הכתוב אחרי שפרט האיסורים שאסר אותן לגמרי, וצוה בדבר כללי שנהיה פרושים מן המותרות", וכתב רבינו יונה שקדש עצמו במותר לך הוא חשוב יותר מתענית וסיגופים, כי בתוך כדי עשיית תאוותו יניח מתאוותו לכבוד הבורא.

## קדושים תהיו... אָנִי הִי, ואת שלבתותי תשמורו אָנִי הִי, אל תפנו אל האלילים... אָנִי הִי, קדושים תהיו:

הרה"ק ר' זוד משה מטשארקאז ז"ל אומר שהתורה מדבר אל ג' סוגי בני אדם, קדושים תהיו מדבר אל הצדיקים, שמירת שבת מדבר אל הבינונים המקיימים מצות ה', ואל תפנו אל האלילים מדבר אל הפחותי עם שאינם מקיימים כלום, אמנם עכ"פ אינם עובדים ע"ז, ולכולם אומר הקב"ה אני ה', הקב"ה בורא ומנהיג לכל הברואים וכל אחד ואחד צריך להאמין באלקותו ית"ש ושעתידי ליתן דין וחשבון לפני הקב"ה.

## כי קדוש אני:

פרש"י יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם, לכאורה קשה איזה הו"א לומר שבשר ודם מקרוצי חומר יהיה לו קדושה או איזה שייכות של קדושה כמו כביכול הקב"ה בכבודו ובעצמו, ומי' הרה"ק הרצ"ר מ"כ המגיד מזלצטקוב ז"ל לפי מה שכ' בתהלים "תנו עוז לאלקים", כי איתא צוה"ק בני ישראל ע"י עבודתם למטה בתורה ובתפילה משפיעים ונותנים כח כביכול בפמליא של מעלה, וזה הביאור "קדושת" דהיינו כח הקדושה של כביכול למעלה בשמים, הוא מקדושתכם, כפי שמקדשים למטה כך נתקדש למעלה, וכן אומרים בספירת העומר ועל ידי זה יושפע שפע רב בכל העולמות, כי הספירה הוא לטהר האדם מטומאת יצה"ר ולהכין א"ע לקבלת התורה, ולפי מה שמתנהגין למטה בקדושה ובטהרה כן מוסיפין השפעות בעולמות העליונים.

## אל תפנו אל האלילים ואלהי מסיכה לא תעשו לך, אל תפנו אל האלילים:

רש"י פי' אלילים כלא היו, י"ל עפ"י השבת ק"ה: עה"פ לא יהיה בך אל זר, איזהו אל זר שכגופו של אדם זו יצה"ר, ושם

לע"נ

הרה"ח ר' זוד אליהו בן הרה"ח ר' יוסף חיים גרינוואלד זצ"ל



לע"נ

הרה"ח ר' בנימין גייטש בן הרה"ח ר' ישראל וזנבניס זצ"ל

כתב צאור החיים הקדוש דלכן כתיב לא תשנא "את אחיך" בלבבך, שאל יחשוב האדם ששנאה הוא כשמבקש רעתו וחפץ בכיליונו ר"ל, אלא כל שירחיק אחד מישראל מלבו קצת והוא יורד ממדרגת אחיו כאהבת האח, הרי זה בכלל "לא תשנא".

### לא תקלל זרש:

כתב צספר שפתי כהן על התורה חר"ש ר"ת חיים רעים שלו, שאסור לאדם לקלל את ימיו ומצבו, אפילו אם מצב החיים אינו כפי שהוא רוצה שיהיה, מ"מ צריך להאמין שהכל בהשגחה פרטיות מן השמים והכל לטובתו.

### ואהבת לריעך כמוך:

ודרש ר"ע זה כלל גדול בתורה, ויש לבאר מהו הכלל גדול בתורה, וכתב צספר תורת משה שר"ע לשיטתו שדרש בב"מ וחי אחיך עמך שחיך קודמין לחיי חברו, וא"כ קשה הא דכתיב ואהבת לריעך כמוך ולדברי ר"ע אינו כמוך ממש דהא חייו קודמים לחיי חברו, אמנם הלכה זו נאמר רק בעניני גשמיות בזה חייו קודם אבל בעניני רוחניות גם ר"ע מודה שהאדם צריך למסור כל מה שיש לו עבור הרוחניות של חברו, וכמאמר הצדיקים מסירת נפש היינו הנפש הרוחני צריכים למסור בכל הכוחות הנפש לקרב חברו לעבודת השי"ת, לכן אמר ר"ע ואהבת לריעך כמוך זה כלל גדול בתורה דהיינו בעניני תורה ורוחניות אמרינן ואהבת לריעך כמוך, אבל בעניני גשמיות חיך קודמין.

### ואהבת לריעך כמוך:

מספרים על א' מתלמידי הבעש"ט הק' ששלח תלמידו לבקש טובה מנגיד א', והנגיד לא רצה לעזור לו ולעשות הטובה שביקש וחרה להתלמיד ואמר לרבו בא וראה כמה לב קשה יש ליהודי הלז, השיב לו הרבי לא תשנא את אחיך "בלבבך", דהיינו בגלל לבבך, אמת שיש לך לב טוב והקב"ה נתן לך לב להרגיש, אבל בגלל זה אין לשנא מי שהקב"ה לא נתן הלב וההרגש כמותך.

### הוכח תוכיח את עמיתך:

במשלי כתיב אל תוכח לך פן ישנאך, כי לפעמים אם אומרים לאדם מוסר הוא מלבין פניו ומתבייש ואינו מקבל כלום, אלא הדרך להוכיח באופן כללי ויכול בתוכחתו גם היחיד הצריך התוכחה, וזהו "את" עמיתך, את בא לרבות שגם אחרים יהיו בכלל התוכחה, ולא תשא עליו חטא לאיתי צאור גללי שיש כאן רמז איך להגיד מוסר, לא תשא פי' לא להגדיל החטא אלא להגדיל את האדם.

### לא תעשוק את רעך:

כתב צספר מי השילוח כל דבר שיוכל האדם להמציא לחבירו ואינו ממציא לו נקרא עשיקה, ואפילו תפלה שיוכל אדם להתפלל אל ה' בעד חברו ולא מתפלל בעדו נקרא עושק, כמו שמצינו בספר שמואל [א, י"ב], "וגם אנכי חלילה לי מחטא לה' מחדול להתפלל בעדכם", ודרשו חז"ל כל מי שיוכל להתפלל בעד חברו [ומי הוא שאינו יכול] ואינו מתפלל בעדו נקרא חוטא.

### לא תקלל זרש:

כתב צספר שפתי כהן על התורה חר"ש ר"ת חיים רעים שלו, שאסור לאדם לקלל את ימיו ומצבו, אפילו אם מצב החיים אינו כפי שהוא רוצה שיהיה, מ"מ צריך להאמין שהכל בהשגחה פרטיות מן השמים והכל לטובתו.

### ואבדיל אתכם מן העמים:

פעם אחת בא חסיד לפני רבו שהפריך התחיל לשנוא אותו ולרדפו בחינם ויש לו צרות ממנו, וביקש ברכה, השיב לו הרבי תדע התורה אמרה ואבדיל אתכם מן העמים צריך להיות הבדלה בין ישראל לעמים, אם אתה שונא את הנכרי, אזי יכול הוא לאהוב אותך כי הריחוק וההבדלה בא ממך, אבל אם אתה אוהב את הנכרי, אין ברירה אלא שהוא ישנא אותך, וזהו השמירה שלא יתערבו בני ישראל עם הנכרים, מוטב שאתה תשנא אותם מלהיפוך.

### איפת צדק והיף צדק:

ודרשו חז"ל הן שלך צדק ולאן שלך צדק, דהיינו שהאדם צריך להיות עומד בדיבורו אם אומר הן או לאו צריך לקיים ולאמת את דבריו ואל ישקר, וחז"ל אמרו על מי שמתחייב עצמו לעשות איזה קנין ואינו מקיים דבריו שאומרים לו "מי שפרע מדור המבול הוא יפרע ממי שאינו עומד בדיבורו", ולכאורה יש להבין למה נקטו דוקא דור המבול ולא שאר רשעים שקיבלו עונשים, וכתבו המפרשים דידוע שדור המבול גזלו תמיד פחות משהו פרוטה ועשאו בערמה לגזול כמה פעמים באופן כזו כדי שלא יענשו על זה בחשבם שעל פחות משהו פרוטה אין חייבין, אבל הן אמת שאין חייבין בידי אדם על פחות משהו פרוטה אבל בידי שמים שפיר חייבין עונש על הצער שגורמים בין אדם לחבירו, והנה פשטות דקרא איפת צדק והיף צדק הפי' שהמשקולות יהיו מדוייקים כדי שלא יגנוב אפילו משהו, אבל חז"ל דרשו הן שלך צדק כי פשטות דקרא הלא ידעינן מדור המבול שאסור לגנוב אפילו משהו, לכן דרשו הקרא על הן צדק, אבל מי שאינו עומד בדיבורו ואינו דורש כדרשת חז"ל הן שלך צדק, נמצא שדורש רק כפשוטו של מקרא דקאי על משקולות שאסור לגנוב אפילו משהו, ואינו רוצה ללמוד מדור המבול, לכן מידה כנגד מידה מענישין אותו שיצטרך ללמוד מדור המבול.

בפרשיות של בין אדם לחבירו כ' תמיד אני ה' ורש"י פרשת וארא כ' פי' נאמן לשלם שכר, י"ל לפי"ד הבעש"ט ה' שדין וחשבון איך שפוסקים הדין על חברו כך פוסקים עליו מלמעלה, ולכן אמר בצדק תשפוט עמיתך כי איך שתדין את חברך כך ידין אותך.

עי' צדכי חוספות שכתב דברים נפלאים עה"פ לא תקום ולא תטור וז"ל "תנצח את האהבה שיש לך עמי את השנאה שיש לך עמו", אהבת ה' מבטל כל המניעות, וזה ענין ואהבת לריעך כמוך זה כלל גדול בתורה "אני ה'" ולכן אין מקום לנטור שנאה, אלא אהבת ה' בכל נפשו וכו'.

לע"נ

הרה"ח ר' פינחס בן הרה"ח ר' בנימין בינוש וזנבנים זצ"ל

אשר הלך לעולמו לאחר שהזדנך ביסורים קשים וקבלם באהבה בשב"ק קפר' שמיני לסדר 'בקרובי אקדש' - נוניסן תשע"ז

